

ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Ανατροπή ή προσγείωση στον ρεαλισμό;

Πράσινη μετάβαση: Ανατροπή ή προσγείωση στον ρεαλισμό;

Πέμπτη 20/03/2025 - 07:30

Παναγιώτης Παπασταματίου (ΕΛΕΤΑΕΝ): Πόσο επηρεάζει το νέο διεθνές περιβάλλον την ενεργειακή μετάβαση

Παρά την ανάπτυξη ρεκόρ καθαρής ενέργειας, τα δύο τρίτα της αύξησης της παγκόσμιας ενεργειακής ζήτησης το 2023 καλύφθηκαν από ορυκτά καύσιμα, γράφει ο Γενικός Διευθυντής, Ελληνική Επιστημονική Ένωση Αιολικής Ενέργειας ΕΛΕΤΑΕΝ

Το ερώτημα του αφιερώματος «Πράσινη Μετάβαση: Αλλάζουν όλα ή προσγειώνεται στον ρεαλισμό;» εκλαμβάνει ως δεδομένο κάτι που κατά τη γνώμη μου δεν ισχύει: ότι μέχρι σήμερα ο κόσμος (ή η Δύση ή η Ευρώπη) κινείτο γρήγορα προς την πράσινη μετάβαση και

μάλιστα με μη ρεαλιστικό ρυθμό. Και ότι η εκλογή Τραμπ θα οδηγήσει σε μια εντελώς άλλη εικόνα.

Όμως η πραγματικότητα είναι ότι, εδώ και χρόνια, **η ενεργειακή μετάβαση πηγαίνει ούτως ή άλλως αργά, και σίγουρα πιο αργά από όσο απαιτείται**. Μερικά στοιχεία είναι χαρακτηριστικά:

- παρά την ανάπτυξη ρεκόρ καθαρής ενέργειας, τα δύο τρίτα της αύξησης της παγκόσμιας ενεργειακής ζήτησης το 2023 καλύφθηκαν από ορυκτά καύσιμα, ωθώντας τις εκπομπές CO₂ που σχετίζονται με την ενέργεια σε ένα ακόμα υψηλό ρεκόρ (IEA World Energy Outlook 2024).
- Οι ετήσιες επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων έφθασαν παγκοσμίως στα 7 τρισ. δολάρια ΗΠΑ, ποσό που αντιστοιχεί στο 7,1% του παγκοσμίου ΑΕΠ (ΔΝΤ, Αύγουστος 2023).
- Η μέση απόδοση των επενδεδυμένων κεφαλαίων στους τομείς του πετρελαίου και του φυσικού αερίου είναι συστηματικά, πολλαπλάσια από την απόδοση στον τομέα των Α.Π.Ε. Ειδικά την περίοδο 2021-2023 η ετήσια απόδοση στα ορυκτά καύσιμα ήταν 8%-15% ενώ στις Α.Π.Ε. ήταν 2%-2,5%. Η μοναδική χρονιά από το 2010 και μετά που ο τομέας των ορυκτών καυσίμων είχε σαφώς χαμηλότερη απόδοση από τις Α.Π.Ε. (και μάλιστα αρνητική) ήταν η χρονιά της πανδημίας το 2020 (S&P Global, Commodity Insights).
- Η παραγωγή πετρελαίου στις ΗΠΑ κορυφώθηκε την τετραετία που πέρασε και έφθασε τα 13,4 εκατ. βαρέλια την ημέρα.

Όλα αυτά συνέβησαν κατά την περίοδο της διοίκησης Μπάιντεν, παρά τις διακηρυγμένες πολιτικές προώθησης της καθαρής ενέργειας, κυρίως μέσω του νόμου για τη μείωση του πληθωρισμού (Inflation Reduction Act) και του Κανονισμού της Κεφαλαιαγοράς για τις κλιματικές γνωστοποιήσεις (SEC Climate Rule) και παρά την συμμετοχή των ΗΠΑ στις διεθνείς συμφωνίες για το κλίμα. Ας σημειώσουμε επίσης ότι το 2023, το 60% της νέας δυναμικότητας Α.Π.Ε. που προστέθηκε παγκοσμίως, εγκαταστάθηκε στην Κίνα και ότι μόνο η παραγωγή από τα φωτοβολταϊκά στην Κίνα πρόκειται να ξεπεράσει, στις αρχές της δεκαετίας του 2030, τη συνολική ζήτηση ηλεκτρισμού στις ΗΠΑ (IEA World Energy Outlook 2024).

Τα ανωτέρω αποτελούν ισχυρή ένδειξη ότι οι ενεργειακές και κλιματικές πολιτικές στις ΗΠΑ -θετικές ή αρνητικές- δεν μεταφράζονται αυτόματα και μονοσήμαντα σε απτά αποτελέσματα επί του ενεργειακού πεδίου, ούτε καν στη χώρα αυτή, πόσο μάλλον παγκοσμίως.

Καθυστερήσεις ναι, ανατροπή όχι

Επομένως, ας απομυθοποιήσουμε την κατάσταση και ας τη φέρουμε σε φυσιολογικά πλαίσια: **Δεν θα πρέπει να αναμένεται ανατροπή ή αναστροφή μιας ταχείας κίνησης προς την ενεργειακή μετάβαση, διότι απλά τέτοια ταχεία κίνηση δεν υπήρξε ποτέ. Πρόσθετες καθυστερήσεις θα υπάρξουν, ανατροπή όχι. Θα υπάρξουν νέα σκαμπανεβάσματα,** περισσότερο ή λιγότερα απότομα από αυτά που οι ανανεώσιμες αντιμετωπίζουν εδώ και 4 δεκαετίες (όπως άλλωστε κάθε παραγωγικός κλάδος με τόσο μεγάλο επενδυτικό ορίζοντα).

Αντιθέτως, **εγρήγορση θα έπρεπε να προκαλούν οι αιτίες του γιατί ο κόσμος δεν πέτυχε τους αναγκαίους ρυθμούς για την ενεργειακή μετάβαση,** όλα τα προηγούμενα χρόνια: Η αλήθεια είναι ότι τα οικονομικά και γεωπολιτικά συμφέροντα που είναι επενδεδυμένα ή συνδεδεμένα με τα ορυκτά καύσιμα είναι πολύ περισσότερα από τις Α.Π.Ε. και ότι οι Α.Π.Ε. συνιστούν ένα μικρό μέρος του παγκόσμιου ενεργειακού ισοζυγίου. Η διαπίστωση αυτή δεν εμπεριέχει κάποια αξιολογική κρίση ούτε υπονοεί την υιοθέτηση μιας αντίστροφης θεωρίας συνωμοσίας: Δεν υπάρχει κανένα μεγάλο, μυστικό κέντρο που μεθοδεύει την συνέχιση της κυριαρχίας των ορυκτών καυσίμων. Υπάρχουν -απλά - απείρως πολλά, ανεξάρτητα μεταξύ τους, μικρότερα και μεγαλύτερα, κέντρα που προσπαθούν να προωθήσουν αυτό που θεωρούν ορθότερο ή πιο συμφέρον για τις επιλογές που έχουν κάνει. Κάτι απολύτως φυσιολογικό και αναμενόμενο.

Αν κάτι αξίζει να συμπεράνουμε από τη διαπίστωση αυτή είναι το **πόσο μεγάλη ανοησία συνιστά η εκτοξευόμενη ως μομφή, ψευδής δήλωση ότι μεγάλα οικονομικά συμφέροντα προωθούν τις Α.Π.Ε. και τις κλιματικές πολιτικές με σκοπό να κερδοσκοπήσουν εις βάρος του λαού και να λεηλατήσουν τη φύση.** Η δήλωση αυτή δεν είναι απλώς άλλη μια ανοησία. Ειδικά για την Ευρώπη και τη χώρα μας, είναι μια **επικίνδυνη ανοησία.** Διότι επιτίθεται αδίκως στην ενεργειακή πηγή που μπορεί:

- (i) να εξασφαλίσει **ενέργεια με χαμηλό και κυρίως σταθερό και απολύτως προβλέψιμο κόστος** για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις
- (ii) να ενισχύσει την ενεργειακή αυτονομία και έτσι να προωθήσει την **εθνική ανεξαρτησία** και την ελευθερία στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής
- (iii) να συμβάλει στην **προστασία του περιβάλλοντος** και να προστατέψει τους πιο φτωχούς που κυρίως απειλούνται από τις ενεργειακές κρίσεις και από την κλιματική κρίση.

Κάθε ένας από τους ανωτέρω τρεις λόγους, αρκεί από μόνος του ώστε η Ευρώπη να προχωρήσει στις Α.Π.Ε.